

ДИСЦИПЛІНА «ТЕОРІЯ ФІГУР ДЛЯ ПЕРЕКЛАДАЧІВ І МОВОЗНАВЦІВ»

Анотація. Дисципліна «Теорія фігур для перекладачів і мовознавців» забезпечує формування в аспірантів науково-дослідницької компетентності щодо широкого спектру стилістичних і риторичних фігур різного типу, наявних в будь-якому тексті, що власне і призводить до збагачення його експресивно-образного та риторико-аргументативного потенціалу, що, в свою чергу, спричиняє великі труднощі їх виокремлення, вірного розуміння, інтерпретації та адекватного відтворення в перекладі. Йдеться перш за все про повторення, закріплення і розширення матеріалу з теорії фігур і теорії тропів, ознайомлення з новим теоретико-практичним матеріалом, який не вивчався в магістратурі, ознайомлення з понятійним і термінологічним апаратом сучасної теорії фігур, як романської і англо-американської, так і слов'янської. Крім того, увага приділяється навчання поглибленого риторико-стилістичного аналізу тексту будь-якого типу і складності з виокремленням і інтерпретацією біля ста основних фігур, які суттєво впливають на зміст тексту/дискурсу, його експресивно-оцінний потенціал.

Метою навчальної дисципліни є формування в аспірантів, як філологів, так і перекладачів, науково-дослідницької компетентності щодо вміння застосування широкого спектру стилістичних фігур при проведенні поглибленого філологічного та перекладознавчого аналізу, розширення філологічної бази для самостійної науково-дослідної роботи. Отже, мета курсу навчальної дисципліни полягає в ознайомленні аспірантів з теорією стилістичних фігур у повному обсязі з опорою на повторення матеріалу, засвоєного раніше на заняттях зі стилістики і риторики, що передбачає систематизацію й узагальнення, зважаючи на різноманітність і багаточисельність стилістичних парадигм, а також опанування великої кількості термінів і понять, як класичних, так і новітніх з цієї наукової галузі. Звертається увага на зміну парадигм, спадкоємність ідей класичної риторики, стилістики, неориторики, теорії тексту з опорою на аналіз ключових проблем і особливостей методології.

Попередні вимоги.

Аспіранти повинні мати перш за все знання з таких дисциплін як «Стилїстика», «Риторика», «Порівняльна стилїстика іноземної та української мов», «Загальне мовознавство» тощо та знати основні поняття теорії тропів (зокрема, вирізняти основні тропи – метафору, метонімію, синекдоху); основні поняття теорії стилістичних фігур, передбачені програмами підготовки магістра та бакалавра; основні класифікації стилістичних та риторичних фігур (тропи, синтаксичні фігури, фігури думки, макрофігури тощо); основи теорії стилістики та риторики, як в синхронії, так і діахронії; принципи, методи і аспекти різновекторного стилістичного аналізу мовного матеріалу, в тому числі перекладацького; особливості семантики, будови та функціонування одиниць усіх рівнів іноземної та рідної мов; вміти застосовувати основний риторико-стилістичний інструментарій на практиці.

Змістові модулі:

1. Теорія фігур від античності до сьогодення. Теорія фігур Аристотеля. Теорія тропів.
2. Фігури нетропеїчного типу: фігури слова, фігури конструкції, атипові фігури. Аналіз текстів з точки зору нетропеїчних фігур.

Мова викладання: українська.

Рік підготовки: викладається на другому році навчання.

Кількість кредитів: 4

Структура навчальної дисципліни: викладається в обсязі 120 годин (4 кредити ЄКТС), зокрема: лекції – 18 год., семінари – 4 год., консультації – 2 год., самостійна робота – 96 год, форма контролю – іспит.

Викладач: **Смушинська Ірина Вікторівна**, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та практики перекладу романських мов імені Миколи Зерова навчально-наукового інституту філології КНУ імені Тараса Шевченка.

Інформація про викладача:

- <https://philology.knu.ua/struktura-if/kafedry/kafedra-teor-i-prakt-perekladu-roman-mov/spivrobotnyky/smushchynska/>
- <https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=nTMJKL4AAAAJ>